

INSERT – Proč zemřeli čeští světcí

Metoda INSERT

- přečti si text a hned při prvním čtení o něm přemýšlej
- k jednotlivým odstavcům či větám dělej znaménka + - ? V podle charakteru sdělení
- každé znaménko se v textu musí objevit minimálně jednou, maximální počet není omezen
- poznámky na okraj textu doplňuj takto:
 - V označení informace, která potvrzuje to, co jsi již věděl, nebo sis myslel, že víš
 - + označení nové informace, kterou považuješ za důvěryhodnou, pro tebe novou
 - označení informace, se kterou nesouhlasíš nebo která je v rozporu s tím, co jsi věděl doposud
 - ? informace, která tě mate, nerozumíš jí nebo by ses o ní chtěl dozvědět více
- u všech použitých znamének musíš být schopen zdůvodnit jejich volbu
- z počátku pracuj jen se základním textem z časopisu (nevšímej si doplňkových informací v rámečcích)

Použitý zdroj: Časopis Otazníky historie Speciál (Nejhorší královraždy v dějinách), 2011

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Martina Němečková, Mgr. Pavla Nováková.
Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ČESKÉ KRÁLOVRAŽDY

Svatý Václav a svatá Ludmila

Proč zemřeli čeští světci?

autor
Tereza
Langerová

Ludmilu a jejího vnuka Václava spojovalo mnohé. Vedle oddanosti Bohu a schopnosti konat zázračné činy také krutý životní osud. Zavraždili je vlastní příbuzní, kteří toužili po moci víc než po lásce

O skonu svaté Ludmily i jejího vnuka Václava se dovídáme pouze z legend. A protože ty se psaly za cílem oslavovat toho kterého světce, autor si příběh často přibarvoval. Proč? Aby byl přece poutavější! V nám známých textech je proto Ludmilino chování líčeno jako andělské za všech okolností. Jaksi se v nich ale zapomnělo, že v dospělosti prodělala nemoc známou jako endokranióza. Ta způsobuje časté

o svěření výchovy budoucího následníka trůnu Václava do rukou jeho zřejmě duševně labilní babičky! Ustoupily snad v pozdním věku příznaky choroby? Proč by se ale potom Drahomíře tolik nelíbilo, že její syny bude vychovávat právě Ludmila?

Snacha touží po moci

Stejně jako za dnešních dnů, ani ve středověku si snacha s tchyní nemohly

■ Svatý Václav se svou drahou babičkou, svatou Ludmilou, na jedné z vitráží kostela svatého Cyrila a Metoděje v Olomouci

na výchovu dospívajících synů? Těžko. Drahomíra si dobře uvědomovala, že právě ta může mít zásadní podíl na

” Svatá Ludmila v dospělosti prodělala nemoc endokraniózu. Ta způsobuje časté a prudké záchvaty vzteku, změny nálad a mnohdy rovněž obezitu

a prudké záchvaty vzteku, změny nálad a mnohdy rovněž obezitu. Je tedy zarážející, že po smrti knížete Vratislava kmenové shromáždění rozhodlo

přijít na jméno. Drahomíra toužila usednout na trůn a ovlivňovat chod země, Ludmila raději v klidu rozjímala o Božích příkázáních. Své snaše proto sdělila, že o trůn nestojí, a stáhla se na Tetín, hradiště nepříliš vzdálené od Prahy. Tam chtěla spokojeně dožít. Její přání ale nebylo vyslyšeno. V noci na 16. září 921 skupina Drahomířiných družiníků vnikla do hradiště. Výrazili dveře Ludmiliny ložnice a následně dokonali dílo hrůzy. Ludmilu uškrtili jejím vlastním závojem. Bylo to ale skutečně tak? Zřejmě ano. Kdyby totiž tekla krev, cesta k jejímu pozdějšímu svatořečení by prý byla mnohem jednodušší...

Jaký byl vlastně motiv vraždy? Nemohlo jít o něco víc, než jen o vliv

■ Ačkoli Václav věděl o chystaném spiknutí, ve Staré Boleslavi zůstal přes noc. Ranní modlitba mu pak byla osudnou

budoucích politických záležitostech. A s Ludmilou se lišily nejen naturelem. Shodnout se nemohly ani v postojích k německým vévodstvím – Bavorsku a Sasku, která se o české země dohadovala. Vladyčtí Drahomíra brojila za Sasko, konzervativní Ludmila za Bavorsko. Kromě toho v celé věci mohla zafungovat snašina přehnaná ambi-

Pokřtěná Metodějem

Ludmila pocházela nejspíš z pšovského knížecího rodu ze severních Čech. Byla vychována jako pohanka! V patnácti letech se ale provdala za křesťanského knížete Bořivoje a pokřtít ji měl svatý Metoděj na Velehradě. Spolu s manželem sídlili na Levém Hradci, hradišti nedaleko Prahy. Jsou prvním doloženým českým panovnickým párem.

10 OTAZNÍKY historie Speciál

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Martina Němečková, Mgr. Pavla Nováková. Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210

INSERT – Proč zemřeli čeští světcí

Bratrovražda

Jako bratři se tito čeští panovníci v mnohém lišili. Starší Václav, „věčný král“, byl ve své době symbolem sjednocené Evropy pod hlavičkou budoucí Svaté říše římské. Boleslav se chtěl od zbytku Evropy izolovat. Dnes nám může také připadat, že Václavova pobožnost a neobyčejně křesťanské přesvědčení byly v té době běžné, opak je ale pravdou. Pro pohanské české země bylo křesťanství něčím novým a nezvyklým!

cióznost, závist a mateřská touha mít své děti nablízku! Dost možná z nich ale jen chtěla bez babiččina vměšování vychovat dobré vladaře.

O čtyři roky později se žezla ujal osmnáctiletý Václav I. Prvním rozhodnutím, které učinil, bylo převést ostatky milované babičky na Pražský hrad.

Ohled potom ztrestal matku za krutý čin, nechal ji vyhnat. Později se ale usmířili. Tím začala Ludmilina světecká sláva. Koncem 11. století byla svatořečena, oficiálně však až v roce 1143.

Jako moudrý vladař si Václav uvědomoval, že na české země mají zásluku okolní státy: Svatá říše římská i bojovní

Jezecká socha svatého Václava, věčného krále a patrona České země

Maďari. A tak poté, co se saským králem Jindřichem prohrál válku, mu vyhověl v pravidelném odvádění poplatků a dokonce se spřátelili. Tím dosáhl dočasně klidu v zemi. Pak ale německý vladař dostal při lovu, své nejoblíbenější činnosti, záchvat mrtvice. Už nebyl schopen vládnout. Václav cítil, že boj o jeho milovanou zem je neodvratný. Nečekal ale, že jeho největší nepřítel je mu mnohem blíže, než si myslí!

Surová vražda ve Staré Boleslavi

Druhozený syn knížete Vratislava a Drahomíry – Boleslav – zdědil po matce neobyčejnou vládyčtivost. Když pak německý ochránce Václavova trůnu nečekaně ochořel, získal i odvahy. Najednou mohl udělat to, po čem už dlouho toužil. **Odstranit bratra a začít vládnout!**

K vraždě mělo dojít na svátek svatců Kosmy a Damiána ve staré Boleslavi. Kníže Václav totiž přislíbil, že se zúčastní připravované slavnosti. A protože o chystaném spiknutí věděl, dorazil i s ozbrojenou družinou. Když jej pak Boleslav začal přemlouvat, ať zůstane na hostinu, nehnul brvou. Jak mu asi bylo? **Tušil přece, že ho chce bratr zavraždit!**

V desátém století platilo pravidlo, že u slavnostní tabule sedí všichni neozbrojeni. Hostiny, při kterých se hojně jedno a pilo, byly totiž skvělou příležitostí k odstranění nepřátel! Václav nechtěl bratra osočovat na veřejnosti, zůstal ale i tak ve střehu, co se rozlévaných nápojů týkalo. **A tak – díky své**

ČESKÉ KRÁLOVRAZDY Svatý Václav a svatá Ludmila

Vypráví se, že potom, co boleslavský hrad všichni opustili, se na místo vraždy vydala kněžna Drahomíra. Našla mrtvé Václavovo tělo, nechala je přenést do kostela a teprve potom se svou družinou utekla do Slezska. Doufala, že tam bude stranou všeho nebezpečí.

Kněžna Ludmila měla v předvečer své smrti tušení, že brzy zemře. Poprosila proto kněze Pavla, aby nechal sloužit mši. Po ní se vyzpovídala, přijala tělo a krev Páně a pak v klidu čekala na své vrahy.

Boleslav po své matce Drahomíře zdědil nezkrotnou touhu vládnout, právě ta jej ale nakonec dohnala k vraždění

obežetnosti – pohár s jedem nevyopil! Znavený kníže se později vydal spát do své komnaty a Boleslav dštil vzteky síru. Přestože bylo všechno skvěle naplánováno, jeho starší bratr přežil! Na řadu musela přijít nová strategie. Boleslav věděl, že pobožný kníže vstává za rozednění a začíná den modlitbou ve dvorní kapli. Neušlo mu ani, že tehdy doprovází vládce jen jeho osobní sluha!

A tak ráno 28. září 935 Boleslav bratra cestou na jitřní modlitbu surově zabil. Smrti neunikli ani vojáci z jeho vlastní družiny. Jak jinak odvrátit podezření? Svůj hrůzný čin ale neprovedl tak rychle, jak doufal. Knížecí družiníci se o vraždě dověděli. Okamžitě se proto vydali na cestu do Prahy, aby vše oznámili Václavově ženě a dětem. Okamžitě museli zmizet!

I když se brutálním činem otevřela Boleslavovi cesta k trůnu, těžký hřích jej po léta tížil. Snažil se dokonce z bratrovraždy vykoupit. Václavovy ostatky nechal uložit v rotundě svatého Víta – na místě, které si bratr sám kdysi určil. Ani tak ale nebyla Boleslavova vláda úspěšná. Kronikáři jej nazývají „Ukrutný“ a jeho válčení se saským králem Otou I. skončilo porážkou. Sláva Václava „věčného krále“ a světce ho zkrátka navždy zastínila.

Svatý Václav pracující na vinici, vyobrazení českého světce pochází z Dalimilovy kroniky

Škrčení zbožné Ludmily, jak je vyobrazeno v prastaré Dalimilově kronice

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Martina Němečková, Mgr. Pavla Nováková.

Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210